

i-ispravitelnyh-izdanie-1885-goda-so-vklyucheniem-statey-po-prodolzheniyam-1912-1913-i-1914-godov-ch-2-ugolovnoe-ulozhenie-1916#mode/inspect/page/9/zoom/4.

7. Кривченко Л. М. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 120 с.

8. Кривченко Л. Н. К дискуссии об уголовном проступке / Проблемы социалистической законности. Вып. 9. X. : Вища шк., 1982. С. 105–110.

9. Крайник Г. С. Щодо недоцільності введення інституту кримінальних проступків до Кримінального кодексу України / Правова доктрина – основа формування правової системи держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України», Харків, 20–21 листоп. 2013 р. / Нац. акад. прав.наук України. Харків, 2013. С. 735–737. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7243/1/Kraynik_735.pdf.

Єрмак В. В.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент **Марков М. М.**

ПІДЛІТКОВА ЗЛОЧИННІСТЬ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Проблема злочинності серед неповнолітніх є актуальною у різні епохи розвитку суспільства, адже від того, як вона вирішується, залежить не лише стан і тенденції злочинності у майбутньому, а й моральний клімат суспільства в цілому.

За статистикою підлітки в Україні скоюють такі види злочинів: крадіжка, хуліганство, злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних речовин, нанесення тілесних ушкоджень, тому актуальність порушеної проблеми є надзвичайно важливою для вивчення та запобігання правопорушень серед підлітків.

Метою роботи є з'ясувати кримінологічні особливості вчинення злочинів неповнолітніми задля майбутнього запобігання та профілактики таких діянь.

За результатами дослідження А. А. Тайбакова, більш ніж половина (53 %) професійних злочинців свій перший злочин вчинили у віці 14–16 років; 39 % – у віці 17–18 років [1, с. 41].

Саме тому, щодо неповнолітніх заходи профілактики виявляються найефективнішими. Адже, перебуваючи на стадії формування особистості,

неповнолітні правопорушники краще, аніж дорослі, піддаються впливу заходів виховного характеру, що дозволяє усунути дефекти їх соціалізації.

У сучасному світі проблема підліткової злочинності є дуже небезпечною. Так, чверть усіх вчинених злочинів припадають саме на підлітків, зросла жіноча злочинність (26 %) ;високий рівень рецидивної злочинності.[2]

Причиною такої злочинності є неналежний догляд за дітьми з боку дорослих, а саме: зниження рівня життя, відсутність розуміння сімейного виховання, бездоглядність та низький рівень освіченості батьків, зниження моральних цінностей, порушення прав дитини та насилля в сім'ї. Всі ці фактори, призводять до того, що діти намагаються досягти так званого «успіху», утвердитися в колі свого соціуму шляхом вчинення злочинів.

Слід зазначити, що важливу роль у формуванні світогляду підлітка відіграє середовище, де перебуває дитини, захоплення, якими вона цікавиться, теле-відеопрोगрами, які переглядає підліток. Нажаль, із-за відсутності уваги, контролю з боку дорослих для дітей дуже часто прикладом стають друзі, герої телесеріалів, які не завжди пропагують моральні діяння. У сукупності цих причин, неповнолітня особа починає ставати на злочинний шлях.

Є. Д. Лукянчиков та Д. М. Письменний вважають, що доцільно аналізувати злочини неповнолітніх з огляду на вікові особливості контингенту неповнолітніх злочинців, а саме: 1 – злочини, вчинені неповнолітніми, які досягли 14 років (нижньої межі кримінальної відповідальності); 2 – злочини, вчинені неповнолітніми у віці від 14 до 16 років, на яких покладається кримінальна відповідальність лише за злочини, що характеризуються підвищеною суспільною небезпекою; 3 – злочини, вчинені неповнолітніми віком від 16 до 18 років, які підлягають кримінальній відповідальності у загальному порядку [3, с. 43].

Більшості неповнолітніх злочинців властива брутальність, зухвалість, дратівливість, упертість та нещирість, як результат неналежного виховання, невірною розуміння дружби і товариства, страхом виглядати зрадником, бажанням виділитися або привернути увагу. Такі фактори слід врахувати у спілкуванні із ними.

Злочинність неповнолітніх, порівняно зі злочинністю дорослих, характеризується підвищеною латентністю. На латентність злочинності неповнолітніх опосередковано вказує й те, що з-поміж злочинів, вчинених неповнолітніми, майже 51–69 % щорічно становили тяжкі й особливо тяжкі злочини [4, с. 203].

Слід зазначити, що саме в багатьох випадках діяння, які вчинили особи, котрі не досягли вісімнадцяти років, сприймаються як дитячі пустощі.

За експертними оцінками, рівень злочинності неповнолітніх у 3–4 рази перевищує офіційно зареєстрований [5, с. 275].

Відповідно до статей Кримінального кодексу України, неповнолітні у віці від 14 до 16 років підлягають кримінальній відповідальності за вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів (умисне вбивство).

Проте ст. 97 Кримінального кодексу України передбачає звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітнього, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості із застосуванням примусових заходів виховного характеру, порядок призначення яких, передбачений статтею 497 Кримінально Процесуального кодексу. Як ми можемо бачити, наразі до неповнолітніх у дуже рідких випадках застосовується таке покарання, як позбавлення волі, зазвичай застосовуються інші види покарань, такі як: 1) штраф; 2) громадські роботи; 3) виправні роботи; 4) арешт. Безкарність неповнолітніх, недостатнє проведення з ними заходів профілактичного характеру дуже часто призводять до повторного вчинення злочину неповнолітньою особою.

Згідно із чинним законом про Національну поліцію України, підрозділами ювенальної превенції проводяться заходи щодо зменшення рівня злочинності серед підлітків, так звані «рейди». Проводять різного роду заходи щодо попередження злочинності серед неповнолітніх, проте низький рівень батьківського виховання, складний економічний стан, вплив різних угруповань не нестійку психіку дитини ускладнює можливість зменшення рівня злочинності серед неповнолітніх.

Отже, впровадження національних програм щодо культури та виховання підлітків, подальшого реформування законодавства щодо кримінальної відповідальності неповнолітніх, розробка нових методів та засобів боротьби зі злочинністю підлітків, подальше вивчення криміногенної поведінки дітей – є шляхом до зниження рівня злочинності серед неповнолітніх.

Список використаних джерел

1. Тайбаков А. А. Проблеми попередження і профілактики корисливої злочинності: навчальний посібник, 2000. С. 3. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/orovz/lections/lection9.html>.

2. Лукьянчиков Е. Д. Дозвіл органами внутрішніх справ заяв і повідомлень про злочини неповнолітніх : навч. посіб.

3. Якімова С. В., Маковецька Н. Є., Омельчук О. М. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підручник. Хмельницький : Хмельницький унт управління та права, 2014. 442 с

4. Кримінологія : підручник/ під ред. В. Н. Кудрявцева, В. Е. Емінова. М. : Юрист, 1995. 512 с.